

Täysistunto

Keskiviikko 17.6.2020 klo 15.05—15.22

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lääkelain, lääkkeiden velvoitevarastoinnista annetun lain ja tartuntatautilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 16/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 16/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.13 **Pekka Aittakumpu kesk:** Arvoisa puhemies! Lääkkeiden saatavuushäiriöt ovat maailmanlaajuinen ongelma, joka on yleistynyt viime vuosina myös meillä Suomessa. Meillä Suomessahan on kansainvälisesti vertailtuna varsin hyvin varauduttu myös lääkkeiden saatavuuden osalta poikkeustilanteisiin, mutta koronan aiheuttamat poikkeusolot kuitenkin osoittivat sen, että meidän viranomaisillamme tulee olla valmius nopeasti turvata lääkkeiden saatavuus esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa ihmiset rientävät apteekkeihin hamstraamaan lääkkeitä. Näiden ehdotettujen muutosten tavoitteena on juuri se, että estettäisiin lääkkeiden hamstraamista ja parannettaisiin sillä tavalla kansalaisten yhdenvertaisuutta saada tarvitsemansa lääkkeet esimerkiksi taloudellisesta asemasta riippumatta. Hallituksen esitys on tämän vuoksi erittäin hyvä ja kannatettava.

Kun käsitelimme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tätä asiaa ja laadimme mietinnön, teimme 1. lakiehdotukseen neljä tarpeellista muutosta. Haluaisin tässä yhteydessä todeta myös sen — kuten äsken edellisessä täysistunnossa, kun puhuimme yritystoiminnasta ja siitä, miten olemme tämän kevään ja alkukesän aikana oppineet varautumaan yritystoiminnan tukemiseen — että tämä tilanne on osoittanut myös sen, että olemme oppineet kehittämään myös meidän lääkehuoltoamme. Nyt kun meillä valmiuslain 87 §:n mukaiset säännökset ovat voimassa enää kesäkuun loppuun asti, niin sen jälkeen voimme turvata sitten näillä kyseisillä lakimuutoksilla lääkkeiden saatavuuden jatkossa, kun viranomaiset voivat toimia ilman valmiuslakiakin ja pystyvät sitten varautumaan siihen, että kaikki kansalaiset saavat tarvitsemansa lääkkeet.

15.16 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Tosiaan edustaja Aittakumpu, joka tunnetaan taitavana puhujana, hyvin esitteli tätä asiaa edellä, enkä mene siihen sen tarkemmin. On kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että tosiaan valtioneuvosto maanantaina yleisistunnossaan antoi nämä asetukset valmiuslain täytäntöönpanoasetusten kumoamisesta, ja ne tulivat puoliltaöin voimaan. Elikkä tiistaista eteenpäin Suomi on ollut normaali-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 97/2020 vp

oloissa, ja valmiuslain pykälät eivät enää ole voimassa. Näin ollen myöskään tältä osin tällaista poikkeusolosääntelyä ei ole.

On todella tärkeää, että tämä asia nyt eteneekin ripeästi, ja sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt tässä hyvää työtä. Olen sitä mieltä, että kun Suomi selviytyi 75 vuotta ilman poikkeusoloja — maaliskuussa aivan ilmeisestä tarpeesta todettiin, että Suomessa vallitsevat poikkeusolot, ja valmiuslain tarpeelliset toimivaltuudet otettiin käyttöön, jotta pandemiatilannetta voitiin hallita ja vaikkapa lääkehuoltoa turvata tässä kaikkien mieltä järkyttäneessä, pelottavassa tilanteessa, kun olimme tämän virusepidemian edessä — niin on erittäin tärkeää, että nyt tehdään normaaliolojen lainsäädäntöön ne muutokset, aivan kuten oikeusministeri Henriksson on monessa puheenvuorossa todennut, niin että kynnys tulevaisuudessa siihen, että joudutaan ottamaan valmiuslaki käyttöön, on entistä korkeammalla — että olemme oppineet tästä kriisistä, jonka nyt olemme kohdanneet, ja kehitämme normaaliolojen lainsäädäntöä niin, että se vielä nykyistäkin paremmin varautuu kaikenlaisiin yhteiskuntaa mahdollisesti uhkaaviin häiriö- ja vaaratilanteisiin. Uskon näin, että suomalaiset voivat olla luottavaisin mielin, että seuraavatkin 75 vuotta selviämme ilman poikkeusoloja. Toivottavasti emme niitä enää koskaan kohtaa.

Arvoisa puhemies! Tämän jälkeen on kuitenkin hyvä muistaa, mitä vanha kansa sanoo: vahinko ei tule kello kaulassa. On todella hienoa ja tärkeää, että Suomi on yhteiskunta, joka on sekä lakiteknisesti varautunut mutta myös käytännössä yhteiskunnan eri toiminnoissa harjoitusten kautta ja vaikkapa huoltovarmuustoiminnalla varautunut siihen, että yhteiskuntaa voi uhata häiriötilanne. Tämän perusominaisuutemme ansiosta, että olemme tällainen varautunut yhteiskunta, tänä keväänä olemme pystyneet hyvin selviytymään tästä varsinaisen epidemiatilanteen hallinnasta. Se kuuluu suomalaiseen perusluonteeseen, ja tästä on syytä pitää edelleen kiinni.

Hyvä, että tätä normaaliolojen lainsäädäntöä nyt edelleen kehitetään.

15.19 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Jälleen kerran tässä kollegat ovat käyttäneet hyviä puheenvuoroja, ja vain niiltä osin käytän nyt itse puheenvuoron, jos jotain olennaista jäi heiltä tähän tärkeään asiaan sanomatta.

Läkelakihan on hyvin laaja laki, ja olemme talven aikana parikin kertaa tehneet siihen jo eräitä muutoksia, ja varmasti niitä tulee tässä syyskaudellakin edelleen tehtäväksi. Nyt nämä liittyvät siihen, juuri niin kuin täällä edellä kuvattiin, että me näiden poikkeusolojen aikana pyrimme luomaan edellytykset säädellä lääkkeiden saatavuutta valmiuslain 87 §:n nojalla, ja nyt kun se ei ole enää voimassa ja kuitenkin tarve tällaiselle säätelylle on olemassa, niin yleisen ideologian mukaan me siirrämme näitä nyt tänne normaalilainsäädännön puolelle, ja niin tässäkin tapahtuu.

Tässähän on myös pienen pieni muutos tartuntatautilakiin. Se on lähinnä kieliopillinen, mikä selkeyttää tietyn pykälän ymmärtämistä. Se ei sisällä varsinaisesti tällaisista olennaista asiamuutosta.

Sitten tässä myös tätä velvoitevarastointia parannetaan tai niitä velvollisuuksia siellä täsmennetään. Tämä on hyvin tärkeää, koska, niin kuin jo puheenvuoroissa on kuultu ja täällä aiemmin lääkemasioita käsiteltäessä on tullut esille, meillä suomalaisilla on ollut viime vuosina valitettavaa kokemusta siitä, että joskus hyvinkin tärkeät ja arkisin paljon tarvittavat lääkkeet ovat saattaneet loppua apteekkeista: milloin se on liittynyt tukkukaupan ongelmaan, milloin se on liittynyt kansainväliseen saatavuuteen, raaka-aineongelmiin, ja tällä tavalla. Tässä mielessä tämä on erinomainen tilaisuus korostaa sitä, että Suomessa to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 97/2020 vp

della pitäisi paneutua uudelleen oman lääketuotannon kehittämiseen, joko lähinaapureiden, tarkoitan lähinnä Pohjoismaita, tai sitten kansallisina toimenpiteinä. Koska meillä on kovan luokan osaaminen näissä asioissa, niin olisi tärkeää, että me saisimme myös omaa tuotantoa.

Tämä lakiesitys oli todellakin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja siihen tehtiin muutoksia, jotka vielä täsmentävät tämän sisältöä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 80/2020 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.